

Språkundervisning på riktigt

– att ta verkligheten in i klassrummet

Angela Marx Åberg

Det var titeln på min presentation under språkdagarna *Språk så in i Norden* i april. Det är ju så man sätter titel på ett föredrag, man försöker spetsa till det för att locka åhörare i det gedigna utbudet under en fortbildningskonferens. Och många tyckte att det lät spännande och ville lyssna på vad jag egentligen menar med det. Det är det jag ska försöka formulera här.

Med ”på riktigt” försöker jag att sätta ett mer vardagligt ord på det som i forskningen benämns som autenticitet, ett begrepp som kanske mest har använts om texter och undervisningsmaterial. Autentiskt material är bra att använda för att skapa en känsla av att det som sker i undervisningen är... ja, på riktigt, att det som vi gör i klassrummet har en räckvidd utanför skolväggarna. Varför det i sin tur är bra är kopplat till motivation. Det som sker på riktigt är viktigare än det som sker på låtsas. I mitt föredrag försökte jag att vidga uppfattningen om autenticitet och visa på andra dimensioner förutom texter och annat material som kan vara på riktigt i klassrummet.

Det kanske främst handlar om äkta kommunikation, om att de samtal som förs liknar samtal utanför undervisningssammanhang, dvs. att fokus ligger på innehållet i det som sägs och att deltagarna inte vet vad de andra kommer att säga. Det händer

något i klassrummet när vi som lärare ställer frågor som vi inte har svaret på. Det uppstår en utjämning av maktförhållandet. Helt plötsligt ska eleverna inte bara hänga med på vår agenda utan vara medaktörer i det som händer. Det är svårt att sätta ord på fenomenet, men jag brukar kalla det att undervisningen får nerv, en koncentration och en gemensam riktning hos lärare och elever. En sådan koncentration kan vara en plattform både för kunskapsinhämtning och motivation för den. Den uppstår inte alltid, men den gynnas bl.a. av just äkta kommunikation.

”Det händer något i klassrummet när vi som lärare ställer frågor som vi inte har svaret på. Det uppstår en utjämning av maktförhållandet. Helt plötsligt ska eleverna inte bara hänga med på vår agenda utan vara medaktörer i det som händer. Det är svårt att sätta ord på fenomenet, men jag brukar kalla det att undervisningen får nerv, en koncentration och en gemensam riktning hos lärare och elever.”

Uppgifterna och aktiviteterna som genomförs kan också vara mer eller mindre knutna till verkligheten utanför skolan, vilket kan höja autenticiteten på det som görs. Att i grupp formulera en text som ska publiceras i en blogg eller

att redovisa ett projekt i form av en talkshow som läggs upp på youtube kan vara exempel på det. Det blir lite mer skarpt läge när fler än de

som är delaktiga i undervisningen kan ta del av resultatet. Man kan också knyta uppgifterna och aktiviteterna till dem som genomför dem, till eleverna som personer, med sina intressen och sätt att tänka och vara. För det som har med mig som person att göra kan inte viftas bort som oviktigt. Det får ett värde som går utanför språkinlärnings- och undervisningsramen. Om du vore Bundeskanzler, president eller premiärminister, vad skulle du vilja förändra? En sådan frågeställning har ju ingen förankring i verkligheten, men väl i eleven och hans och hennes värderingar om vad som kan ses som viktigt i ett globalt perspektiv. (Sen får man hitta olika vägar att hantera konjunktivformen av verben, beroende på vilka förkunskaper eleverna har. Man kan faktiskt använda konjunktiv som icke-analyserad fras utan att förstå hur verbböjningen fungerar...) Så den där formuleringen om verkligheten i klassrummet omfattar både den yttre verkligheten i form av t.ex. ett bioprogram från en franskspråkig tidning och den inre verkligheten hos eleverna, det som är verkligt för dem.

I det läget är det lätt att fastna i tanken att vi bara ska syssla med det som eleverna tycker är viktigt eller det som tillhör deras erfarenhetsfär, vilket jag tror inte alls vore bra. Lärande handlar om att utvidga sina erfarenheter, att göra främmande fenomen och tankar till sina egna. Elever behöver konfronteras med material och annat som de själva aldrig skulle ha valt för att de har rätt att lära sig något nytt. Det vi som

lärare kanske behöver hjälpa dem med är att hitta ingången till det främmande, att motivera varför just denna text som ligger utanför deras erfarenhet är värd att sätta tänderna i.

På något sätt bottenar tanken om språkundervisningen på riktigt i den ibland svåra uppgiften att motivera eleverna. Motivation är urkraften till allt lärande, så även till att lära sig ett främmande språk. I de fall eleverna förstår att det som händer i klassrummet i första hand har med dem själva och deras utveckling att göra har de hittat en inre motivation, som gynnas av äkta kommunikation och av uppgifter som på olika sätt är på riktigt. Hur den kopplingen fungerar hoppas jag på att få återkomma till.

Presentationen från föredraget kan ses i denna länk:

http://prezi.com/sbyh68dy4dkk/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share

ANGELA MARX ÅBERG är gymnasielärare i svenska och tyska och arbetar inom lärarutbildning och lärarfortbildning vid Linnéuniversitetet.

Hon är även involverad i Nordiskt masterprogram för språklärare som lärare och programansvarig. Läsning, språkundervisning och motivation, gärna i kombination, är områden som hon fascinerar av.